

отколкото са потребни за техните всекидневни и житейско-биографични нужди и персонални планове. Така те са разглеждали ромите като хора, на които е било някак извечно вменено присъствието на липса или на съвсем принизена претенциозност; като лица, които трябва да си знаят мястото и да са благодарни и на това, което имат или пък което другите им отделят от себе си във формата на милостиня, подаяния, подаръци и др.

Онова, което се е превръщало за „другите“ в свят на непотребното, излишното, дефункционализираното, което е било обречено да се подчини на присъдите, произнесени негласно от порядъка и табуираността в отношенията на официално валидизираните плоскости между сакралното и профанното и да се изпрати в селенията на „онзи свят“ – света на мъртвите и ненужни вече предмети и вещи, е било за немалко роми историческо и социално пространство за утоляване, компенсиране на потребностния им глад, а чрез това и за известна неутрализация на социалната им недостатъчност, неравнопоставеност в пределите на тоталното обществено пространство. Така светът на боклука за „другите“, светът на мъртвите вещи и предмети се е превръщал в свят на оживяващите вещи и предмети за актуалните ромски нужди и възможности. Всичко това вече не е само и най-вече процес на дислоциране на позициите на ромите и съответно на „другите“ към предметно-веществения, безполезен и умъртвен във и чрез боклука и бунището, свят. Това е и своеобразен процес на пренареждане, ранжиране, селектиране в междучовешките отношения и взаимовръзки. И тъкмо този втори процес се е осъществявал чрез филтъра на етничната, етно- и социокултурната, а отчасти и от етнорелигиозната им определеност и принадлежност.

Всичко това отново е поставяло циганите, както и преди, в най-неудобните, неприветливите, нежеланите, непотребните, исторически вече консумираните и отдавна ненужни за „другите“ типове и видове на междучовешки отношения, стереотипи, нагласи, предразсъдъци и поведенски дистанции, психични бариери и т. н.

Естествено, това потвърждава неотрадното обстоятелство, че са съществували два (само частично допиращи и припокриващи се) ценностни свята в отношенията към „ближния“. Всеки от тях се е определял в зависимост от това дали той е представител (конкрет-